

Σεβαστέ πατέρα, εκπρόσωπε του Παναγιωτάτου Μητροπολίτη μας, κύριε Περιφερειακός Σύμβουλε, κύριοι Δήμαρχοι και Αντιδήμαρχοι, κύριε Γενικό Πρόξενο της Γαλλίας, κύριε Γενικό Πρόξενο της Φινλανδίας, κύριε Συνταγματάρχα, κυρία Γενική Γραμματέα Πολιτισμού, κυρίες Διευθύντριες των υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Πολιτισμού, εκπρόσωποι των αρχών και φορέων της πόλης μας, αγαπητοί προσκεκλημένοι, αγαπητοί συνάδελφοι, κυρίες και κύριοι,

Σήμερα λίγο πριν την εορτή των Χριστουγέννων και την εκπνοή του 2012 εγκαινιάζουμε την τελευταία έκθεση και δράση του Μουσείου μας κλείνοντας έτσι με τον καλύτερο τρόπο όλοι μαζί μια δύσκολη αλλά άκρως παραγωγική, θέλω να πιστεύω, και δημιουργική χρονιά για το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού. Φέτος στον χώρο αυτόν πραγματοποιήθηκαν πάνω από 60 δράσεις εκπαίδευσης και πολιτισμού. Ανοίξαμε το Μουσείο στην πόλη, στους κατοίκους της, σε φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, σε εκπαιδευτικά και επιστημονικά ιδρύματα. Σε διάστημα 10 μηνών φιλοξενήσαμε, συνδιοργανώσαμε και οργανώσαμε 11 περιοδικές εκθέσεις εντός και εκτός Μουσείου. Επιδιώξαμε ευρύτερες συνεργασίες σημειώνοντας ιδιαίτερα τις συνέργειες με το Δήμο Θεσσαλονίκης, το ΑΠΘ, το ΠΑΜΑΚ, τα 4 μεγάλα μουσεία τέχνης της πόλης. Όλες αυτές οι δράσεις και άλλες που αφορούν στη βελτίωση των υποδομών του Μουσείου, τη συντήρησή του και την παροχή υπηρεσιών στους πολίτες δεν θα μπορούσαν να ολοκληρωθούν με επιτυχία σε σύντομο χρονικό διάστημα χωρίς τη συλλογική προσπάθεια του συνόλου του προσωπικού του Μουσείου, με εργασία πέραν του ωραρίου, το οποίο και επιθυμώ από τη θέση αυτή και με την ευκαιρία τους τέλους της φετινής χρονιάς να ευχαριστήσω θερμά.

Και τώρα στην παρούσα έκθεση. Είναι μεγάλη η χαρά μας για την επιτυχή ολοκλήρωση, παρά τις όποιες αρχικές αντιξοότητες, της περιοδικής έκθεσης με θέμα «Η “Armée d’ Orient” στα Βαλκάνια. Αρχαιολογικά τεκμήρια ενός νοσοκομείου στη Θέρμη/Sedhès» που εγκαινιάζουμε σήμερα. Η πρωτότυπη και ιδιαίτερη αυτή έκθεση, που παρουσιάζεται στον όροφο της πτέρυγας περιοδικών εκθέσεων του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού, αποτελεί προϊόν συνεργασίας με το Γαλλικό Προξενείο – Γαλλικό Ινστιτούτο, τη ΙΣΤ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, πολιτιστικούς οργανισμούς και φορείς, συλλέκτες της πόλης μας και εντάσσεται στη δράση της Γενικής Γραμματείας Πολιτισμού, «Θεσσαλονίκη, Σταυροδρόμι Πολιτισμών 2012, Νοτιοανατολική Ευρώπη» και στον επετειακό εορτασμό των 100 χρόνων από την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης.

Η έκθεση συγκροτείται γύρω από τη βασική κεντρική θεματική ενότητα των αρχαιολογικών καταλοίπων μιας νοσοκομειακής εγκατάστασης της Γαλλικής Στρατιάς της Ανατολής, την περίοδο του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, που αποκαλύφθηκαν το 2007 κατά τις ανασκαφικές έρευνες της ΙΣΤ΄ ΕΠΚΑ στην τούμπα της Θέρμης, με υπεύθυνη αρχαιολόγο την κ. Ευδοκία Σκαρλατίδου. Το εύρημα όντας μοναδικό αποτέλεσε το έναυσμα για την οργάνωση μιας έκθεσης ιστορικού περιεχομένου με αρχαιολογική προσέγγιση, ύστερα από την πρωταρχική ιδέα του μελετητή του υλικού Τάσου Αντωνάρα, αρχαιολόγου του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού, ο οποίος μαζί με τον αρχαιολόγο Γιάννη Μότσιανο συνυπογράφουν το μουσειολογικό σκεπτικό της έκθεσης.

Μέσα από τα... σκουπίδια, στην κυριολεξία, του γαλλικού νοσοκομείου του Ανατολικού Μετώπου, όπου νοσηλεύονταν Γάλλοι και Σέρβοι στρατιώτες, αντικείμενα καθημερινής χρήσης, σκευή σίτισης, φαρμακευτικά φιαλίδια και αγγεία, είδη ένδυσης και υπόδησης, νομίσματα, μπουκάλια νερού και κρασιού που σε

δεύτερη χρήση υποδέχθηκαν φαρμακευτικό υλικό και άλλα αντικείμενα μαρτυρούν και διηγούνται ανθρώπινες ιστορίες μέσα στη δίνη του πολέμου και στην κοσμοπολίτικη ατμόσφαιρα της Θεσσαλονίκης, σε μια προσπάθεια ανάδειξης πτυχών της ιστορίας της πόλης εκείνη την περίοδο και μεταξύ άλλων του ειρηνικού έργου της Στρατιάς της Ανατολής. Ο επισκέπτης με τον εξαιρετικά επιτυχημένο μουσειογραφικό σχεδιασμό της αρχιτέκτονος του Μουσείου μας κ. Αναστασίας Καραδημητρίου, που παραπέμπει σε θεατρικό σκηνικό, εισέρχεται στην έκθεση και στροβιλίζεται στο χωροχρόνο, στην περίοδο του Α΄ ΠΠ, στο Ανατολικό Μέτωπο, στη Θεσσαλονίκη της εποχής, σε μια σπειροειδή πορεία καταλήγοντας μέσα στο στρατιωτικό νοσοκομείο της Θέρμης. Για το σκοπό αυτόν το πρωτογενές υλικό πλαισιώνεται με εποπτικό φωτογραφικό και συνοδευτικό υλικό σειράς εκθεμάτων, μεγάλος αριθμός των οποίων παρουσιάζεται για πρώτη φορά, από τα αρχεία και τις συλλογές της Médiathèque de l' Architecture et du Patrimoine – Difussion RMN του Υπουργείου Πολιτισμού της Γαλλίας, του Κέντρου Ιστορίας Θεσσαλονίκης του Δήμου Θεσσαλονίκης, των Βασιλείου Νικόλτσιου, Ιωάννη Μέγα, Jean Pierre Grélois, Eric Auzoux, Πέτρου Μεχτίδη.

Ειδικά για την έκθεση σχεδιάστηκε και βρίσκεται στο στάδιο της έκδοσης έγχρωμος, καλαίσθητος επιστημονικός κατάλογος στην ελληνική και γαλλική γλώσσα, στον οποίο εκλήθησαν να συμβάλλουν με κείμενά τους κατεξοχήν ειδικοί της περιόδου και των θεματικών ενοτήτων της έκθεσης, που εντάσσονται στο επιστημονικό δυναμικό της πόλης μας, ο κ. Ιωάννης Μουρέλος, Καθηγητής Ιστορίας του ΑΠΘ, ο κ. Βασίλειος Νικόλτσιος, Διευθυντής του Ιδρύματος Μακεδονικού Αγώνα, ο κ. Αντώνιος Σατραζάνης, Προϊστάμενος του Κέντρου Ιστορίας της Θεσσαλονίκης, ο κ. Ευάγγελος Χεκίμογλου, Έφορος Εβραϊκού Μουσείου Θεσσαλονίκης, η ανασκαφέας κ. Ευδοκία Σκαρλατίδου και οι αρχαιολόγοι συνεπιμελητές του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού κκ Αναστάσιος Αντωνάρας και Ιωάννης Μότσιανος. Τους ευχαριστώ όλους θερμά.

Κλείνοντας επιθυμώ να ευχαριστήσω ιδιαίτερος τη Γενική Γραμματέα Πολιτισμού κ. Λίνα Μενδώνη για την υποστήριξη και την εξεύρεση της σχετικής πίστωσης, τους συντελεστές της διοργάνωσης, τον Γάλλο Γενικό Πρόξενο και Διευθυντή του Γαλλικού Ινστιτούτου κ. Christophe Le Rigoleur, για την αμέριστη συμπαράσταση και την επιμέλεια μεταξύ άλλων όλων των γαλλικών κειμένων, τη Διευθύντρια της ΙΣΤ΄ ΕΠΚΑ κ. Βασιλική Μισαηλίδου – Δεσποτίδου, την αρχαιολόγο και υπεύθυνη της ανασκαφής κ. Ευδοκία Σκαρλατίδου, τους συλλέκτες Βασίλειο Νικόλτσιο, Ιωάννη Μέγα, Jean Pierre Grélois, Eric Auzoux, Πέτρο Μεχτίδη για την εμπιστοσύνη τους και τον καθοριστικό ρόλο τους στην υλοποίηση της έκθεσης, την κ. Μαριάνθη Πάσχου, υπεύθυνη των υπηρεσιών πολιτισμού του Γαλλικού Ινστιτούτου Θεσσαλονίκης τον κ. Χρήστο Κωνσταντινίδη, Γενικό Επιτετραμμένο στην Ελλάδα του «Souvenir Français» και την κ. Μαρία Πολυχρονάκη, αρχαιολόγο του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού για τις μεταφράσεις των κειμένων στα γαλλικά, το επιστημονικό, διοικητικό, τεχνικό και φυλακτικό προσωπικό του Μουσείου μας, τους συντηρητές Μάγδα Μουρατίδου, Βάσω Κωστοπούλου, Κυριάκο Μαθιό, Γιώργο Μπουδαλή, Ανέττα Τσούκα, τους τεχνικούς Γιάννη Λαγό, Γιώργο Αλεξανδρή, Βασιλή Ρέμβο, Γιάννη Κωνσταντινίδη, Γιώργο Ζίγκα, Δημήτρη Μαντζούκα, τις διοικητικούς Μαρία Λαμπριανού και Σοφία Μουστακέα, τη Γραμματεία μας τη Βέτα Νικολαΐδου, τη Χριστίνα Γουδελή, την Αθηνά Βλασιάδου, την αρχαιολόγο Κατερίνα Μπιλιούρη για τα θέματα επικοινωνίας και προβολής, τη Φωτεινή Μπαξεβάνου, φοιτήτρια πρακτικής μουσειολογίας και ιδιαίτερα την κ. Αναστασία Καραδημητρίου, αρχιτέκτονα μηχανικό και τους αρχαιολόγους και

συνεπιμελητές της έκθεσης Αναστάσιο Αντωνάρα και Ιωάννη Μότσιανο για τη συνεργασία και τη συμβολή τους. Όλοι εργάστηκαν με αυταπάρνηση για την επιτυχημένη ολοκλήρωση της έκθεσης σε σύντομο χρονικό διάστημα. Τους ευχαριστώ όλους από καρδιάς. Ευχαριστώ κι εσάς για την παρουσία σας και εύχομαι σε όλους Καλά Χριστούγεννα και Δημιουργικό το Νέο Έτος με υγεία και ειρήνη.

Δρ Αγαθονίκη Τσιλιπάκου

Διευθύντρια Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού